

meget pænt, sømmeligt, i alle Henseender tilfredsstillende, uden at der nogen Sinde behøver at være Skolelærere til Stede. Det kan være, at man i Aarhundredets Begyndelse havde den Tro, at der i Befolkningen ikke fandtes ret mange saa udviklede Individuer i den Henseende, at man kunde gøre det til en almindelig fri Sag. Nu nærer jeg ikke Tvivl om, og jeg tror ikke, nogen kunde nære Tvivl derom, at den Gerning rundt omkring, alle Vegne i By og paa Land, vilde kunne udføres lige saa vel af andre Personer med fuld Sømmelighed og Anstand og til alles Tilfredshed i det hele taget. Deraf bærer, som sagt, mange andre Forsamlinger uden for Kirken tydeligt Præg og Vidnesbyrd. Jeg vilde derfor have ønsket, at man allerede ved den ny Skolelov var kommen saa vidt, at man havde gjort dette Skridt at gøre Skolelærerne til Skolelærere og Kirkesangerne til Kirkesangere, ophævet denne absolutte Forbindelse i Erkendelse af, at jo mere vi stille pædagogiske Fordringer til at være Skolelærer, og det gøre vi jo, desto mere er det ogsaa naturligt at samle deres Interesse, deres fulde Arbejdskraft og fulde Interesse om denne Opgave. Jeg er for øvrigt ikke saa bange for at overlæse Skolelærerne. Jeg har tidt gjort mig til Talsmand for, at Lærerne godt kunde tage et lidt større Timetal, end de have nu for Tiden. Men jeg siger: lad os samle dem om deres Gerning, og lad den Tid, som vi ikke absolut have baandlagt i Skolegeringens Tjeneste, være dem til Raadighed til anden Forfriskning, Opmuntring, Kundskaudsudvidelse, og hvordan vi nu for øvrigt paa bedste Maade tro at kunne gøre dem skikkede til med Lyst og Nytte at virke i deres Gerning i den Tid, hvor de skulle gøre det. Men hvordan man nu end ser paa kirkelige Forhold eller ikke, er der ingen Tvivl om, at det just ikke er den Vej, man kan sige, der fører naturligt til pædagogisk Udvikling eller til Forfriskelse og Kraftsamling for disse Mennesker til deres daglige Gerning den øvrige Del af Ugen. Denne Betragtning er min Hovedbetragtning for hele dette Forhold, men den stemmer jo saa grumme lidt med § 9, som den foreligger i Lovforslaget.

Jeg beklager altsaa, at den ærede Minister ikke synes at have lagt sit Lovforslag til Rette ud fra den samme Betragtning, jeg har gjort gældende. Jeg troede, den skulde snart være ved at trænge saa meget igennem, saa langt, at den ogsaa var trængt op lige til de allerhøjeste

Steder. Men at den ærede Minister ser noget anderledes derpaa, er jeg bange for. Det kunde ganske vist være noget af en Tilfældighed, thi man kan jo ikke forlange, at den ærede Minister skulde sidde og skrive alle de Forslag, der foreligge her, og han gør det jo heller ikke, men naar jeg ser paa denne § 9, maa jeg indrømme, at den er absolut en ren Blomst af gammel dansk Kancellistil, saa den har den ærede Minister ikke selv skrevet; det vilde hans Pen ikke have magtet at sammensætte en Paragraf som denne. Den er bleven til paa et andet Sted, det kan jeg nok se. Det kunde nu være, hvad det er med Formen, den er for Resten forladt af alle, men jeg er bange for, hvad der for mig synes at foreligge en Antydning af, at den ærede Minister ogsaa i sin almindelige Opfattelse staar paa et, om jeg saa maa sige, gammelt Synspunkt med Hensyn til Kirkesangertjenesten. Jeg maa desværre her sige, at jeg er bleven støttet i denne Betragtning ved en Skrivelse, den ærede Minister har udfærdiget under 3die December forrige Aar angaaende et noget lignende Forhold. Der var en Lærerforening, som forespurte hos den ærede Minister om, hvorvidt en Kirkesanger var forpligtet til, naar han ikke selv brød sig om det, alligevel at afhente Salmenumrene hos Præsten inden Gudstjenesten, og om han var forpligtet til, naar han mødte til Barnedaab, under Daaben at staa til Rede med en Seddel, hvorpaa Barnets Navn stod opskrevet. Saa svarede den ærede Minister derpaa: ja, det skal han, og det er der i og for sig heller ikke noget at sige til. Men den ærede Minister minder saa om en Ting til, som Foreningen ikke havde spurgt om, men som ligner noget dette, nemlig hvorvidt Kirkesangerne skulle hente Brødet og Vinen samt vasa sacra i Præstegaarden før Gudstjenesten, og saa gaa ned med det bagefter. Herom siger Ministeren, at det skulle de ogsaa. Det er der nu ikke noget at sige til, man kan beklage det, fordi man betragter det som et forældet Forhold, men det er saaledes, den ærede Minister kan ikke svare anderledes. Men da den ærede Minister saa har faaet Pennen i Haand, standser han ikke ved at give dette Svar, men han tilføjer et lille Stykke, og hvis jeg havde været Minister, kunde jeg ogsaa have ønsket at tilføje et lille Stykke, men det skulde have været en lille Trøst og Opmuntring til disse Mennesker, der havde formet sig som en Beklagelse af, at vi ikke vare komne længere endnu